

I. Tondo

Nedalo se nic dělat. Stará Columnová stála prostě moc blízko stánku s ovocem. Řezník se navalil svým velkým břichem na pokladnu a neuhnul, ani když krájel a vážil maso. Jaime Jorka byl ve střehu a čekal trpělivě jako zkušený lovec. Věděl, že dříve nebo později si někdo nedá pozor a on bude mít příležitost něco ukrást. Tady, na obrovském tržišti Quinta v manilské čtvrti Quiapo, se Jaime cítil jako doma.

Tržnice stála na břehu řeky Pasig, téměř pod mostem Quezon Boulevard, v samém středu města. Vypadala jako obrovská kůlna. Soukromníci tu v nesčetných stáncích nabízeli kolemjdoucím chléb, ryby, ovoce, maso, kokosovou moučku, látky, zeleninu, hrnčířské výrobky a kdovíco ještě.

Ani místečko nebylo volné. Nad tím vším panoval ohlušující rámus. Vypadalo to, že se všichni snaží vyplivnout hlasivky: obchodníci, kteří vychvalovali své zboží, zákazníci, kteří smlouvali o ceny, pobíhající prodavači cukroví, přátelé, kteří se zdravili halekáním. A navíc tu bylo strašlivě vedro a pronikavý zápach po rybách, koních a odpadcích.

Jaime okrádal prodavače na trhu odjakživa, aspoň co pamatuje. Dneska to vypadalo, že bude mít štěstí. Taky už to potřeboval. Včera s Riem Rodriguezem pročesal tržnici v San Francisco del Monte – skončilo to totálním fiaskem. Netroufl si pak ani jít domů. Máma by hrozně křičela a mladší sestra by se mu posmívala, on by jí jednu

ubalil a máma by se naštvála ještě víc. Proto se Jaime rozhodl strávit noc raději ve velké dřevěné bedně, kam chodil Rio ,domů‘.

„Rio! Tamten dlouhán u čističe bot. Strčíš do něj a já mu vyškrubnu peněženku. Dělej!“

Vysoký tmavovlasý muž si právě dal vyčistit boty a chystal se zaplatit. Neměl v téhle nerovné hře šanci, protože oba chlapi ji trénovali už hodně dlouho a dosáhli v ní mimořádné obratnosti. Rio do něj vrazil, začal nadávat a Jaime mu vytrhl peněženku z ruky. V příští chvíli je pohltil dav. Ale ještě předtím Jaime na okamžik pohlédl tomu muži do očí. O rozsypané mince se nestarali. Určitě tam dlouho ležet nezůstanou. Teď je nejdůležitější co nejrychleji se vypařit.

○ pár ulic dál zpomalil Jaime tempo a ohlížel se po

Riovi. Nebylo po něm ani stopy. Jaime šikovně přemístil několik mincí z peněženky do kapsy.

Když ho Rio dohonil, držel zavřenou peněženku a lhostejně si prohlížel ozdobu na přední straně.

„Kolik?“ vybafl Rio.

„Co já vím?“ odpověděl Jaime. „Pojď, vrátíme se k bedně a tam se podíváme.“ Dělal, jako by peněženku ještě neotevřel. Rio je hlupák, usoudil. Dá se mu nakukat cokoliv. Jenže je to právě ten druh kamarádů, jaké člověk v tomhle obchodě může potřebovat. Kdyby byl chytřejší, mohl bych přijít zkrátka já.

„Hele, kde máš přívěsek?“

Jaime si sáhl na krk. Nosil na šňůrce kousíček dřeva, do kterého vyryl své jméno. Ted byl přívěsek pryč. Jaime se zastavil, obrátil se k tržnici a chvíli zůstal nerozhodné stát. Pak pokrčil rameny, otočil se a pokračoval zase dál.

„Tak hloupý nejsem, abych se vracel a hledal ho. Když budu chtít, vyřežu si jiný. Pche!“ A tím to bylo vyřízeno.

Rio měl svou bednu na kraji Tonda, velké chudinské čtvrti Manily. Neměl rodinu ani domov. Celý jeho majetek byla právě ta bedna z latí. Stála v blízkosti obchodů a skladišť, protože se tam dalo dobře krást, a v blízkosti restaurací, jejichž popelnice mohl prohrabávat.

Když došli k bedně, rozhlédli se, jestli je někdo nesleduje, a pak otevřeli peněženku.

„Páni, tři sta pesos!“ spočítal Jaime. „Dělíme se půl na půl, jasný?“

„Jsem pro!“

„Tady máš půlku, sto dvacet pět pesos. Mám pro tebe návrh: dám ti o pět pesos víc, a peněženku si nechám.“

„Tak moment!“ povytáhl Rio obočí. „Co že jsi najednou tak velkorysý, hm? Proč těch pět navrhců? Chceš mé napálit?“

„Ne, Rio, to jenom, že tě mám rád. A taky jsem si myslel, že o peněženku nestojíš, takže ti dávám těch pět pesos, jo?“ Blbečku, myslel si Jaime, oberu tě o dvacet a ty se hádáš kvůli pěti!

„Tak jo. Teď si musím sehnat něco k jídlu.“

„Jasně. Já asi půjdu domů. Tak zítra!“

Cestou domů si Jaime pozorně prohlédl peněženku. Na přední straně měla zvláštní ozdobu. Byla to nejspíš ryba s nějakými divnými písmeny na břicho. První bylo velké I, potom X, následovalo přeškrtnuté O, za ním Y a poslední písmeno, které vypadalo jako povalené M. To znamení mu připadalo nějak povědomé. Určitě už je musel někde vidět. Jen si nemohl vzpomenout, kde to bylo.

Proplétal se mezi chatrčemi Tonda směrem k přístavní čtvrti, kde kdysi pracoval jeho otec. Některé z těch chatek vypadaly docela pevně. Měly dřevěnou konstrukci a stěny i střechu z kanystrů od benzínu, vyklepaných úplně naplocho. Jiné měly dokonce střechu z vlnitého plechu, ale další byly jenom z lepenky, s plachtou místo střechy. Mimina, oblečená jenom v krátkých košílkách, lezla v prachu a v blátě. Na ulicích povykovala a řádila hejna dětí. Ženy s unavenýma očima stály ve dveřích a tupě zíraly do prázdna. Bezútesná bída jim zanechala

v obličejí hluboké stopy. Jaime byl tak zvyklý na zápach, špínu, nepořádek a otevřené záchody, že je už vůbec nevnímal. Kromě toho měl v hlavě důležitější věci. Sestavoval totiž prozíravě rozpočet.

Jeho dnešní ‚příjem‘ obnášel celkem 182 pesos. Kdyby dal všechno mámě, táta by ji donutil, aby mu peníze dala. Pak by je propil. A co horšího: máma by si myslela, že má víc než těch 182 pesos, a s křikem by se dožadovala zbytku. Bude nejlepší dát jí takových padesát, usoudil Jaime, a až bude chtít zbytek, dám jí možná dalších dvacet. Ostatní si schovám. Jestli jí táta peníze sebere, ještě pořád jí budu moct dát padesát pesos, aby měla na jídlo, až se táta opije. Jinak jí dám peníze zase zítra nebo pozítří. Pak snad budu mít trochu klidu. Třeba se jednou stanu vůdcem velké bandy a budu bohatý. Budeme vykrádat přístav a další čtvrti a budeme se topit v penězích. A pak budu mít konečně pokoj. Koupím si pár aut a děvčat, fotra praštím do ksichtu a mámě koupím nějaký pěkný šaty. A jestli na mě bude řvát, dám jí pár facek. Marjáně ušetřím kopanec a Hermíně budu kroutit ucho, dokud mě neodprosí....

„Jaime, ty lenochu, ty budižkničemu! Kde ses tak dlouho flákal?“ Jeho myšlenky náhle přerušilo matčino pronikavé ječení. Byl zase doma. Barák Jorkovy rodiny byl o něco lepší než většina sousedních. Ačkoliv by se dal označit jako naprosto primitivní kůlna, přece jen byl jejich domov ze dřeva a z plechu, neměl lepenkové stěny. Jaime tu bydlel odjakživa. Jedna z nejstarších vzpomínek byla, jak pomáhal tátovi tahat domů prkna a plechy, aby

si mohli chatrč zvětšit a vyspravit. Nejvíc byl Jaime pyšný na jejich jediné skleněné okno. To byl v Tondu učiněný luxus. Pamotoval si, jak to sklo ukradl z převrženého nákladního auta. Celou cestu domů běžel a umíral strachy, aby ho někdo nedohonil a nedonutil sklo vrátit. Když dorazil domů, nikdo tam nebyl. Zabudoval okno do lepenkové stěny, kterou tehdy měli, mezi několik kartonů. Otec byl natolik opilý, že si toho vůbec nevšiml, a matka řekla jenom: „Měls to prodat, mohli jsme za to dostat dost peněz!“ Ale okno zůstalo tam kde bylo.

Kousek po kousku pak Jaime budoval stěnu z prken a plechů, až se okno nedalo vyndat, jediné kdyby se zbourala celá stěna. Vzadu si pak ke stěně baráku přistavěl malý přístěnek, sotva větší než psí bouda. Tam si mohl zalézt a o samotě přemýšlet a snít. Jaime Jorka měl šikovné ruce a jasný rozum. A někde hluboko uvnitř skrýval palčivou touhu dostat se jednou z tohohle srabu.

Matčin křik neustával. Jednou rukou chovala malou Floritu, druhou se ho snažila chytit, ale hrábla jenom do vzduchu.

„Jestli jsi nepřinesl peníze, rozbiju ti hubu!“

„Ale jo, mami, přinesl. Proč bych jinak chodil domů? Abych si pohrál s ‚roztomilou‘ Hermínkou? Koukni! Tady máš pětapadesát pesos.“

„Vsadím se, že máš víc! Dej to sem!“

„Mami! Copak jsem tě někdy obelhal?“

„Prej jestli!“ Volnou rukou ho popadla a začala s ním trást. „Dělej, říkám ti! Naval ten zbytek!“

„No jo, no jo! Přestaň se mnou lomcovat! Tady to

máš.“ Dal jí ještě třadvacet pesos. „Na tebe si nepřijdu, že jo, mami? Ty jsi prostě moc chytrá!“

„Hele, pohlídej Floritu. Musím rychle koupit jídlo, než se váš tatíček vrátí domů.“ Vrazila mu sestru do náruče a spěchala po cestě dolů k tržnici, odkud Jaime právě přišel.

Já pitomec! Já debil! nadával si Jaime v duchu. Jsem ještě větší osel než Rio. Doufám, že nebudeš jednou taky tak hloupá,“ obrátil se k miminu. „Ale nejspíš umřeš dřív na krysí kousnutí a nedočkáš se toho. Asi to tak bude lepší.“

Vešel do chatrče a položil mrně do postýlky, kterou sám stloukl. Měli kdysi opravdovou postýlku, ale otec ji nechal v zastavárně. Jaime si pak sehnal pár prken a z nich dal dohromady novou.

Sehnul se a zalezl do svého přístěnku. Když se ujistil,

že ho nikdo nepozoruje, otevřel tajnou skrýš, schoval tam peněženku s penězi a vytáhl časopis. Pak se pohodlně natáhl na matraci, vyrobenou z papírových ústřížků, a časopis otevřel. Byl rád, že umí číst. Ve škole ho to bavilo. To bylo ještě v době, než otec začal tolik pít a než Jaime musel obstarávat obživu pro rodinu. Naučil se ale dobře číst a počítat, dvě dovednosti nezbytné k tomu, aby se člověk jednou dostal pryč z téhle bídy. Četl úplně všechno, co se mu dostalo do ruky. Zpracoval to svým bystrým rozumem a uložil ve své výborné paměti.

Listoval v časopise a – pozor! Tady to bylo! Ten symbol, co vypadal jako ryba s těmi zvláštními písmeny na bříše. Pozorně si přečetl text pod obrázkem. Stálo tam: „Ježíš Kristus, Boží Syn, Vykupitel. To je význam těchto řeckých písmen. Řečtina je jazyk, kterým se mluví na opačné straně zeměkoule. Ale Ježíš není tak daleko jako druhá strana zeměkoule. Je nám tak blízko jako modlitba. Ježíš vás miluje a chce vám pomoci. Chtěli byste vědět, jak? Napište na adresu...“

Hm! Jestli mi Ježíš chce pomoci, tak ať mi pošle peníze. To je jediný způsob pomoci, který můžu potřebovat: Prachy! Peníze jsou to jediné, co by mě kdy mohlo vytáhnout z tohoto místa, z tohoto života! Říkejte si, co chcete, peníze jsou a zůstanou jediným prostředkem, který je člověku něco platný.

„Jaime! Já jsem slyšela, jak ti máma dávala na starost Floritu. Tak se laskavě starej!“ zaznělo z baráku Mariino ječení. Taková smůla, pomyslel si. Jsi líná jak veš.

Normálně máš Floritu na krku ty, když máma není doma. Ale já už se postarám, abys nepřišla zkrátka. A je mi úplně jedno, co máma říkala.

„Slyšel jsi? Máš se o ni starat, nebo to řeknu mámě!“ Ječení ještě nabralo na síle. Jaime schoval časopis, vyřítit se ze své skrýše a vpadl do baráku, aby se podíval, co se děje. Mimino bylo oblečené jako všechna mimina v Tondu: krátká košilka ani nezakrývala nahý zadeček. Ten teď bylo potřeba umýt a Marii se do toho vůbec nechtělo.

„Ach jo, Maruško, jsi už velká holka. Hrozně mě mrzí, že máš chromé ruce. Taková škoda, že nejsi k ničemu!“

„Ty líný prase!“

„Tak líný prase? Kolikpak jsi dneska přinesla domů peněz?“ Jaime dobře věděl, že tahle otázka ji rozzuří. To byla očividná urážka.

„Opičáku! Prase! Vole! Prasééé!“

„Ach, promiň! Ono to není rukama, ono je to hlavou! Vřeštíš úplně stejně jako máma.“

„Blboun Jaime! Blboun Jaime!“ posmívala se mu menší sestra Hermína, hned jak vešla dovnitř. Jaime se na ni chtěl vrhnout, ale včas se vzpamatoval. To by Marjána určitě matce žalovala.

Vůbec se nedivím, že táta pije, myslel si. Zkrachovat a ještě k tomu muset poslouchat ten křik, to člověka donutí... Ne! Takhle nesmím uvažovat! Já nechci dopadnout jako táta, tak idiotsky. Nejsem žádný idiot! Ne, to teda ne, já přece nejsem blbec! Jsem chytřej a dokážu se odsud dostat.

Vřelo to v něm bezmocným vztekem a zklamáním. Žaludek se mu svíral a oči se mu zamžily. Tahle smradlavá díra, ty věčně ječící ženské ...

„Dávejte na ni pozor! Jdu pryč!“ křikl na obě sestry a práskl dveřmi. Zaslepen zuřivostí klopýtal ulicemi, neviděl a neslyšel. Zlost mu hnala slzy do očí, skřípal zuby. Já jim ještě ukážu, myslel si.

To se uvidí! Já to dokážu. Dostanu se z toho srabu. Jednou mi budou říkat ‚pan Jorka‘. Budu mít auta a peníze a... Sladké sny o budoucnosti ochladily pozvolna hněv a vztek, až v nitru zůstala jenom tupá bolest. Tenhle pocit mi musí zůstat, umínil si. Toho se nevzdám! Kdyby zmizel, skončil bych úplně stejně jako táta: opilec, který trčí v boudě mezi harampádím s nemožnou ženskou a s kupou harantů. Ne, takhle žít nechce. Jaime Jorka je vyřezán z lepšího dřeva. Musí to dokázat. A nepotřebuje k tomu ničí pomoc!

Vtom si vzpomněl na inzerát o Ježíši. Hlasitě se zasmál. Cha! Pomůže mi snad Ježíš? Budou z nebe pršet peníze? Pošle mi před dveře nové auto? To by bylo něco! Jaime zvrátil hlavu a nespoutaně se rozesmál.

„Ahoj!“ Nějaký hlas ho přenesl do skutečnosti. Ke svému zděšení Jaime zjistil, že se dívá přímo do očí muži, kterého okradl.